

Poșta literaturii dramatice

DINU ROCO, București: **Ploaia de vară** pare a fi un calc după miile de dramolete ale cuplurilor de îndrăgostiți. În piesa dumneavoastră, „problema amorului” se legitimează de la 35 de ani în sus pentru femeii și, respectiv, 45 de ani pentru bărbați. Junele-prim Gel, de pildă, aflat la vârsta menționată, este logodit cu Dana, dar trăiește cu Jeni, soția lui George, care „are ochii injectați, părul zbîrlit, cămașă bombată peste pintecele proeminent” și îi strigă Danei: „Cum nu-ți dai seama că amîndoi sîntem înșelați?” Cei patru eroi sînt veniți la Sălcimești pentru a vedea cum se comportă prototipurile lansate de institutul lor de proiectări pentru mașini agricole, adică așa-numitele „măgar II” și „căprioară”. Începe o ploaie care îi reține pe toți membrii comisiei de omologare (celor amintiți li se adaugă inginerul-șef, Matei și Brîndușa, gazda care va pune pe masă bucatele și țuica). Se bea și se mîncă dur. Gel adoarme cu damigeană în brațe, în timp ce Dana îl descoperă pe Matei, deschizînd o „partidă” sentimentală. Replici neinteresante, personajele sînt numai vag „desenate”, nici unul nu este construit în profunzime. Conflictul e anemic, neconvingător.

SERGIU VILCU, Brașov: Încercați în **Ordalia** o dramă de inspirație mitico-folclorică, dar actul ca atare e — deocamdată — mai mult decît temerar, întrucît nu sînteți pregătit, din punct de vedere meșteșugăresc, pentru o atare întreprindere. Nu este suficient să transpu-neți „întîmplări” din **Mitologia română** a lui Romulus Vulcănescu... Acces-

lea sînt interesante în sine; ca fapte de cultură populară, conțin desigur un miez dramatic, dar piesa de teatru are nevoie de caractere, de o incendiară înfruntare a lor, de o știință a situațiilor dramatice. În faza actuală, textul pare scris la începutul veacului, sub impulsul nu întotdeauna pozitiv al revistei **Sămănătorul**. Ideea, de altminteri, e interesantă și ar merita truda unui scriitor. Stăpînit de gîndul diavolesc al creației, Pătru dă naștere celebrului cimitir vesel din Maramureș, ceea ce este interpretat de obște ca o sfidare a tradiției și-i aduce condamnarea la moarte, în spiritul unei străvechi cutume: vinovatul este legat în pădure de un arbore, lăsat pradă fiarelor sălbatice, timp de trei zile, cu șansa, interpretată ca aparținînd voinței divine, de a scăpa dacă este într-adevăr o ființă imaculată. Obsesia „cimitirului albastru” îl îndepărtează pe Pătru de obișnuitele îndeletniciri ale condiției sale de satean; el își lasă gospodăria în paragină, spre jalnica neînțelegere a soției, Maria. Dar această atitudine adaugă argumente la dosarul său de „eretic”, a cărui primă pagină o constituie mărturia unei babe care ar fi văzut un strigoi intrînd în casa lui Pătru. Sint, așadar, cîțiva căpriori, se întrevede o schelărie deloc neinteresantă, dar drumul pînă la operă este încă lung. Versurile cioplite pe cruci de personajul principal sînt neizbutite, cînd — în piesa dumneavoastră de teatru — ele ar fi putut avea un parfum antonpannesc. Neliniștea lui Pătru nu este proprie operei sale, care este satiric-moraliza-

toare. Trebuie lucrat mult pentru a face din aceste personaje o personalitate, purtătorul unui adevăr artistic. Dumneavoastră optați pentru inocența personajului, bintuit de febra creației, dar — e desigur un paradox — nu și de a cunoașterii. Astfel, Pătru nu are prea multe coordonate pentru a se situa în lumea și timpul în care trăiește, deși se află în plin secol douăzeci: „O fi departe Baia? Părintele zicea că acolo se termină pămîntul. Că a vîndut el doi cai acolo și știe. Umblat mai e și părintele ăsta... Și? Mai încolo? Ce-o fi? Apă? Apă trebuie să fie. Că altfel unde se lasă Tisa?” Asemenea gînduri nu poate avea decît un trăitor al unor vremuri arhaice. Este o imagine cel puțin dinaintea timpurilor cînd se lua la oaste cu arcanul (cei plecați la oaste mai vedeau ceva din lume, nu?), ciudată, desigur, pentru chipul unui știutor de carte cum se arată a fi personajul care încrustează în lemn epitafuri. De altfel, scena ziaristei venite de la Paris să viziteze cimitirul — anostă, fadă în replici — vrea să tragă acțiunea în plin secol douăzeci, ca și cum Pătru cel din piesă ar fi una și aceeași persoană cu Stan Ion Pătraș. Pe de altă parte, faptul că cele trei bătrîne, chiar în ipostaze de ursitoare, invocă în miez de noapte, în pădure, asistate în taină de Cununică, încuviințarea forțelor divine și strigă cuvinte franțuzești este desigur hazliu, dar chestiunea ca atare ar putea fi lesne pusă la punct. Căci ce strigau ursitoarele mitice Geta, Aneta și Safta? Ele strigau pe rînd: „Orda-

lia!", autorul ignorând sau desăvârșire faptul că acest cuvânt francezesc, care desemnează o procedură judiciară specială practică pînă în evul mediu în Europa, a pătruns în limba română tirziu, în contexte foarte particulare, fiind utilizat în mod excepțional de unii istorici și culturologi. Este vorba de așa-zisa judecată a lui Dumnezeu, constînd în supunerea la proba focului, a apei clocotite, prin extensie, la alte probe.

Încercați așadar să tăiați „nodul gordian” al contradicțiilor semnalate — ele sînt multe, noi am reținut doar cîteva! —, renunțînd la acele scene care îl aseamănă pe Pătru cu Stan Ion Pătraș. Acesta din urmă este o personalitate istorică (cum sînt toți artiștii cu identitate reală), a fost contemporan cu noi și n-a suferit nici o pedeapsă ordalică.

ȘTEFAN MIHAI, București: Ne-ați adus la redacție textul **Nimicirea nimicului**, subintitulat „comedie gravă în cinci tablouri”, după un timp ați revenit să schimbați titlul respectivei partituri în... **Sublima forță**. Un moto-prolog ne avertizează: „Deși povestea e-ncheagă / Din stări de fapt luate-n șir / Întimplător e-adevărată / În al esenței sale fir / Dar la-ntimplările brodate / Pe fond de risete în hohot / Am vrut să fie-adevărate / Simțirile ce fierb în clocot.” Aceasta ar fi, cum să-i spunem, teoria. Ce întîlnim în practică? Nici n-am ris în hohote și nici n-am avut măcar vaga senzație că ar fi vorba de niscaiva simțiri ce fierb în clocot. Toată întreprinderea este școlăresc-naivă; este vorba de o moștenire de familie, pe care încearcă să pună mina un individ suspect ce se

recomandă istoric profesionist, caracterizat astfel: „Da, din păcate se mai găsesc și impostori dornici să devină peste noapte scriitori. Nemernicul acela însă, după cum aveam să aflăm mai tirziu, nu era un simplu șarlatan, ci un diversionist periculos care, rătălmăcînd adevărul, ne-ar fi văduvit istoria de această mărturie zdrobitoare...”. Este un gînd la care trebuie să medităm și noi, dar și dumneavoastră.

EUGEN ONU, Sibiu: **Iubește-ți aproapele**, piesă în 11 tablouri, amintește aproape flagrant de celebrul text al argentinianului Agustin Cuzzani **Centrul înaintaș a murit în zori**, publicat și de revista noastră (nr. 7/1960) și jucat pe mai multe scene din țară. Și la dumneavoastră apare un colecționar de oameni, numai că nu e vorba de o colecție de celebrități, magnatul Anf fiind un „sentimental” și adunîndu-i într-o rezervăție-inchisoare pe cei care, într-un fel sau altul, au făcut parte din viața sa. Motivul intim? Atunci cînd aceste persoane „drași” vor deceda, să le aibă la îndemînă pentru a le veghea ultimele clipe de viață, semn al unui omenesc rămas-bun. Tema aceasta a rezervației de oameni a mai fost tratată, în diferite timpuri și locuri, și în proză. Este vorba de „binele” pe care personalități accentuate încearcă să-l inoculeze cu forța semenilor. Celebra balerină Nora din textul lui Cuzzani își regăsește identitatea în actrița Nada, din textul dumneavoastră. Numai că acest din urmă personaj — ca majoritatea celor din **Iubește-ți aproa-**

pele, de altfel — suferă de lipsă de profunzime, rămîne numai un contur; nici moartea din final nu impresionează, pentru că o dată cu dispariția ființei nu dispăre și un univers lăuntric. Mai interesant pare a fi personajul Dumnică, tocmai pentru că are un „trecut”.

IANCU BLÎNDU, Iași: Nu înțelegem de ce vă deranjează faptul că la această rubrică dialogăm cu autori care „au mai și publicat”. Am mai precizat că acest spațiu este, ca să-l numim astfel, biroul nostru de lucru cu autorii de dramaturgie. Nu numai de începătorii începători.

MAI TRIMITEȚI Lica Ionete (Corabia); Marin Dingă (Petroșani); Lucreția Izvooreanu (Zalău); Angelo Finți (Cluj-Napoca); Mărioara Lupu (Vaslui); Alexandru Alecu (Arad); Mircea Eminovici (Botoșani); Natașa Gălățeanu (Timișoara); Eleonora Vidros (Brăila); Dinu Băros (Tîrgu Mureș).

Paul TUTUNGIU

PORTOFOLIUL NOSTRU

(pe care îl ținem și la dispoziția secretarilor literari din teatre)

- **ION BUCHERU** — Mesagerul
- **ȘTEFAN DUMITRESCU** — Cît de frumoasă treci prin lume, femeie!
- **PAUL IOACHIM** — Aniversarea
- **CONSTANTIN VOIVOZEANU** — Dincolo de noi